

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۴/۲۷

جورج فوستر
ترجمه: رحمت آریا

د جورج فوستر یون لیک: له بنگاله تر لندن سفر

دوهم ټوک

(۵۴)

"ناگایان Nagayans د استراخان د جیک Jaick په ټولې سیمې کې ژوند کوي او د ساحلي کرښې څه دباندې دوه نیم سوه (ورست Versts) [1] سیمه یې تر خپل استوګنیز پوښښ لاندې نیولې ده. په عین حال کې کلموکانو Kalmucks هم د سراتوس Saratoss له سیمې نیولې د بریکت Brekit تر دښتې پورې پراخه سیمه یې تر کنترول لاندې نیولې ده او د جیک له سویل څخه د یمبو Yembo تر سیند پورې چې له دې ځایه ۹۳ (ورست) واټن لري غځیدلي ده. مور یوازې یوه ورځ په جیک [2] کې تیره کړله او همدلته مو غوښه او تازه اوبه زیرمه کړلې."

"د دې سیمې حاکم مور ته وویل چې د سیمې په ختیځ کې یو لوی خلیج دی چې د یمبو Yembo تر سیند پورې غځېدلی دی خو د کښتو لپاره چندان ژور نه دی؛ ما د خپلو انجنیرانو له منځه یو انجنیر ولېږه ترڅو د خلیج ارزونه وکړي او په مخامخ تګ کې دې بیرته له مور سره یو ځای سي. ورپسې مو سمدستي د سویل پر لور مخه کړه او په دیرشم خلیج کې مو چې د کولالا Kulala د ټاپو او د اصلي ځمکې ترمنځ د اوبو د شپږ (فاتوم Fathoms) یو فاتوم شپږ فیټه یا یو اعشاریه اته متره کیږي) په ژوروالي د کانایان Kanayan د غره تر منظر لاندې لنگر واچاوه او دلته مو پاک او ژور ساحل وموند. د تورکستان او د تورکمن تاتارانو ټاټوبی له همدغه ځایه پیل کیږي. مور په داسې حال کې چې د خپل مهندس بیرته راتلو ته سترګه پر لاره وو سون لرګي او پاکي اوبه زیرمه کړلې او ځانونه مو د کبانو په نیولو او د مرغانو په بنکار بوخت وساتل. دلته مو یو بلوګا Beluga (د کسپین د سمندرګي ځانګړی کب چې دولفین ته ورته او هماغومره لوی دی - ژ) ونیوه چې شپږ یارده اوږد وو او ډیر پریږ وو او د هغه له هګیو موخوندور خاویارر Caviar جوړ کړ چې د څه دباندې یوې میاشتي لپاره مو بس وو."

¹ - په عامې محاسبې یو «ورست Versts» د یوه مایل دوه پر دریمه راځي او دا سیمې ټوله ۱۷۰ مایله ده - لیکوال

² - روسان هر کال له استراخان څخه تورکمني مارکیټ اورګنچ ته دوه یا درې بار ورونکي کښتې لېږي، اورګنچ د همدې سیند په پورتنۍ غاړې کې د جیک Jaick په ښارګوټي کې واقع دی او پر ځای یې فولاد، د اوسپنې پلې سټي، د لویو توکرانو پاتې شونې، پوست او په مالګه کې اخته سوي کبان له ځان سره وړي. د جیک سیند د دسمبر له میاشتې نیولې د مارچ تر نیمايو پورې کنگل کیږي، او په اورګنچ کې سوداګري په ټپه درېږي. پر دې برسیره تاتاران چې عمدتاً د بخارا او سمرقند سوداګر دي د روسانو د کښتو له تلو وروسته دلته نه پاتې کیږي. - جورج فوستر.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

"زموږ انجنير چې له مانوگانو يا کوچنيو بيړيو سره وو د مې د مياشتې په لسمې نېټې له مور سره يو ځای سو. هغه راپور راکړ چې د خليج د ارزونې پر مهال يې يوازې له پينځو تر شپږو فيتو پورې اوبه موندلې دي. ټوله سمندري غاړه دومره په نيزارونو پوښلې ده چې يوازې يې وکولى سول د بيمو د سيند په خوله کې چې هم پسروره او هم ژوره ده دمه وکړي. مور په يولسمې نېټې د کولالا له ټاپو وڅوځيدو او د سکندر د خليج پر خوا ولاړو؛ په شپږ ويشتې نېټې هلته ورسيدلو. ددغه ساحل په اوږدو کې اوبه هيڅ ژورې نه دي او مور ته اجازه راکوي چې خپله کښتۍ د ساحل په هر ځای کې ودروو. "

" له غرونو راکوز سوي گڼ شمير کوچني سيندونه سمندرگي ته رابهيري، خو مور ونه سو کولى ددغو کوچنيو سيندونو نومونه ومومو. ما هڅه وکړه چې د يوه افسر په ملتيا د يوه ژباړونکي او ۲۴ تنو په گډون د يوه دولس پارويي مانو په ليرلو د سمندر د غاړو له خلکو سره خبرې وکړم او له هغو څخه معلومات راټول کړم. خو کله چې مور ورننږدې سوو هغوى پر مور باندې د خپلو توپکو ډزې وکړې. زموږ کسانو هم د خپلو توپوکو په ډزو سره د هغوى ځواب ورکړ او مور هم له خپلې کښتۍ څخه د يوه لوى توپ يو ډز ورباندې وکړ او دا ددې لامل سوو چې خلک غرونو ته وتښتې. دغو خلکو به هره شيبه د خپلو لويو ډلو په بنودلو ځانونه څرگندول چې پر خپلو آسونو باندې سپاره ول او په بشپړو تجهيزاتو سمبال ول. مور له ليرې څخه د هغوى څو قرارگاه گانې وليدلې او هغوى ته مو اجازه ورکړه چې په آزاد ډول وڅوځيږي او له يوه ځايه بل ځای ته لاړ سي، دا ځکه چې تاتاران دائمي کورونه نه لري. هغوى به په خپلو لويو ډلو مور تعقيبولو او زموږ د وسلو له تيررس څخه ليرې له خوندي واټن څخه به يې زموږ حرکات څارل. په مجردې چې مور د سکندر خليج ته ورسيدلو چې د کولالا له ټاپو څخه ۸۴ ورست واټن لري دا خلک ترې تم سول. په دې خليج کې چې ۳۰ ورست اوږدوالی او ۱۸ ورست پسرور لري او د سمندر غاړې کې له پينځو تر شپږ فاتوم پورې ژور والی لري مور د اوبو بڼکلی او روڼ بستر او خورا بڼه لنگر ځای مو وموند. "

د اپريل په لسمې نېټې په کښتۍ کې کښېناستم او کښتۍ د باکو پر لور وڅوځېدله. کښتۍ د خليج د شمال ختيځې دماغې په اوږدو کې وڅوځېدله او په (آب شوره) کې يې چې د ساحل په اوږدو کې يو ډبرين بندر دئ لنگر واچاوه، همدلته گڼ شمير مسافران کښتۍ ته راپورته سول. ارمنيان او يونانيان د ايستر Easter د اختر لپاره پاتې سول، همدلته ورته اجازه ورکړل سوو چې يوه کوچنۍ کليسا ودانه کړي. د شپږوان فارسيان د ختيځو سيمو د عيسويانو په پرتلي د هغوى پروراندې لږه دښمني له ځانه څرگندوي چې دليل يې دا دی چې يا دوى يونانيانو ته په دې درناوى کوي چې د پام وړ پانگه ددوى سيمو ته راوړي او يا د روسيې له وسله وال ځواک څخه ويره لري.

له دې چې چا ما ته په دې سترگه نه کتل چې زه دې دينداره او دين ته ژمن اوسم او زما په چارچلند کې پرېمانه تقدس ته اعتقاد نه ليدل کيده چا له ما څخه ونه غوښتل چې د ايستر يا د پاک اختر روژه ماته کړم. خو له دې سره سره مې بالاخره په دې اختر کې گډون وکړ. د ايستر يا د پاک اختر د يکشنبې په تک شنه سهار کې مخکې له دې چې لمر راوخپړي د کښتۍ ټوله خدمه له کيپتان نيولې تر آښپز پورې زما کابين ته چې زه په کې بيده وم راننوتل او د سپيڅلي مريم او د هغې د پلوي پيرو نيکلاس د انځورونو مخې ته ودرېدل او چيغې يې ووهلې چې حضرت عيسى دې له خپل قبر نور په چټکۍ سره بېرته راوگرځي. کله يې چې فکر وکړ دا پيښه رامنځته سوې ده نو د يو بل په ښکلولو يې يو بل ته سلام واچاوه او ويې ويل " مسيح راپورته سوې دى "

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

د همدې پېښې په خوشحالی او هلېلې کې زه له پامه غورځول سوې وم او خلک مې له څنگ څخه تیر سول. خو د اختر د اصلي برخې په اوږدو کې یې زه ور په یاد سوم؛ سره له دې چې زه په خپل بستر کې وم ما ته یې پودین او غوښه راوړه او د هغو خورلو ته یې وهڅولم. ددوی پام دې ټکي ته واوښت چې ددوی د روژې له کبله زه له شديډو محدودیتونو سره مخامخ سوې وم نو ویې هڅولم چې دا د اختر او د خوراک د خوندونو د اخیستلو وخت دی. دوی هم همداسې وکړل؛ د ډیرې غوښې خورلو ته په کتنې داسې ښکارېدل چې په هماغه اندازه چې دوی وړي ول په هماغه اندازه یې هڅه کوله چې د روژې پر مهال د خوراک د له لاسه تللو نوبتونه هم جبران کړي.

کښتې د اپریل د میاشتې په ۱۳ نېټې له خپلو ټولو افرادو او بارونو سره چې د ځاییدلو امکان په کې وو خپل خوځښت پیل کړ او د اصلي ځمکې او د ډبرین ټاپو تر منځ په خوځښت کې وه. کله چې ما شاوخوا ته وکتل نو د کښتې د ژبو په شاوخواوو کې د گڼ شمیر مسافرینو او په ځنډو کې د ځورندو کسانو گډ وډ حالت زما پام ځانته واړاوه. هیڅکله چې مې تصور نه کاوه چې داسې یوه کوچنۍ فضا دې دا ټول په ځان کې ځای کړی شي. زما د بیده کیدلو لپاره ځانگړی سوی ځای داسې ځای وو چې زما قد په سختی په کې برابر کیده او مجبور سوم چې په اړخ وغځیږم. خو زما بڼه چانس په دې کې وو چې زه په داخلي ټکي کې وم او دا ددې لامل کیده چې نور مسافرین چې له ما سره په یوه لاره کې پراته ول ما تر پښو لاندې نه کړي. کله به چې له یوه روس، یوه ارمني، یوه یوناني او یوه فارسي سره په میز کښیناستلم نو اغلب وختونه به مې په ډېرې لیوالتیا هغه دلایل اروزل چې پینځه تنه کسان چې له بیلابیلو هیوادونو او فرهنگونو څخه دي څنگه د یو بل تر څنگ ناست دي. دغه اړیکه څرگنده ده چې د شخصي گټو پر چورلیځ راڅرخیدله او کله چې دا اړیکه په دنیوي پوهې پیاوړې شي نو افراد دې ته هڅوي چې خپلې گټې له بیلابیلو لارو تر لاسه کړي. په دغې په مینې ډکې لیوالتیا کې ډیري کسان هڅول کيږي چې هغه ځنډونه چې خرافات رامنځته کوي له منځه یوسي.

د شلمې نېټې ماسپښین مهال د استراخان د سیند غاړو ته نیږدې د کب نیولو د دوه وو مانوگانو له لیدلو وروسته زموږ کښتې د درې (فاتوم) په ژوروالي اوبو کې لنگر واچاوه خو شاوخوا څومره چې سترگو کار کاوه وچه ځمکه په نظر نه راتلله. د شپې په رارسیدلو سره ډیر توند باد په چلیدو سو او کولی یې سواي چې د کسپین سمندرگي په چټکۍ توفانی کړي، باد د سمندر اوبه په لنډ خوښت راوستلې او یو ناڅاپه غرغرانډو څپو مستي پیل کړه. هر گوره، زما له بیده کېدلو چندان ډیر وخت نه وو تیر سوې چې یوناني سړي خپله انډیښنه څرگنده کړه چې ښايي زموږ کښتې د سمندر په ځمکه ولگيږي، دده دغه انډیښنه پر ځای وه او په ډیر لنډ وخت کې د کښتې د وروستۍ برخه خوځنده ټوټه چې کښتې په خوځښت راولي (سکان) د موبتلو ټکان وکړ. یوه لویه گډوډۍ رامنځته سوه او هر څوک ترهیدلی ښکارېده. چا په روسي ژبې، چا په ارمني او چا په فارسي ژبې کوکاري او چیغې وهلې او یو شمیر نورو په یوناني او تورکي ژبو د خپل برخلیک لپاره ساندي وهلې.

دا پېښه په بشپړ ډول بیخونده وه، که ما له دې پېښې سره چندانې علاقه نه درلوده خو د خلکو د احساساتو د بیان بیلابیل ډولونه راته په زړه پوري ول. هر چا په خپلې ژبې او په خپل ډول او په خپلو کلماتو له خدای څخه مرسته غوښتله؛ زه په ځانگړي ډول یوه فارسي سړي ته علاقمند سوم چې په کابین کې یې پناه اخیستې وه او فکر یې کاوه له دې چې په کابین کې کپیتان کښیني نو ښايي هغه ځای به ورته خوندي او امن وي. هغه په ژراندو غږ زاری کولې چې یو بالښت دې ورته ورکړل شي چې زړه یې آرام شي او د ژوند په وروستۍ شیبې یې په راحت تیرې شي؛ سره له دې چې ده په

د پاڼو شمېره: له 3 تر 4

لور غږ چيغې او بوغاري وهلي خو ان د يوه ځل لپاره يې د خپل پيامبر محمد نوم په خوله رانه ور. هغه په هرې سلگۍ كې له علي څخه مرسته غوښتله او د تقدس او د نظامي قدرت هر ډول لقب به يې وركاوه؛ هغه به ويل علي اې د خدای دوسته، اې د مؤمنانو لارښوده، اې د نه ماتيدونكې توري څښتنه، او له علي څخه به يې غوښتل چې دده ساتندوی دي اوسي او دی دې تر پام لاندې ولري او له قريب الوقوع خطر څخه دې وژغوري؛ ددې لپاره چې د خدای نظر ځانته جلب كړي نو د علي دوه زامن حسن او حسين به يې هم ستايل.

د ورينمو گاتونه چې نيم كابين يې ډك كړی وو مخ ته يوړل شول او دا ددې لامل سول چې دغو گاتونو چې د كښتۍ په شاتينۍ برخې باندې لگيدل كښتۍ د لنډ وخت لپاره ارامه كړي. له بل لوري د باد او د سيند د څپو په پياوړي كيدلو سره وضعيت لا كړكچين سو. ما يوناني ته وړاندیز وكړ چې يو شمير بارونه بايد سيند ته وغورځوو ترڅو نور خلك ځانونه وژغورلی سي. هغه ليوال وو چې همدا حل لاره په پام كې ونيسي خو د كښتۍ نورو مسافرينو له دې وړاندیز سره په شدت مخالفت وكړ او په ماجرا پال پيرنگي يې نيوكي وكړې چې ولی يې دغسې يو وړاندیز كړی وو؛ هغوی استدلال كاوه چې پيرنگی خو هيڅ شی نه لري چې له لاسه يې وركړي نو دی به ولی سيند ته د مالونو د غورځولو په اړه كومه اندېښنه ولري. كولی سم صادقانه ووايم چې زه كه له هرڅومره سخت حالت سره مخامخ سوی يم بيا هم هيڅكله دومره ليواله نه وم چې ژر دې له دې (زړه تنگي فضا) څخه ووځم. نه مې غوښتل دا فكر ومنم چې له داسې ساحل سره مې چې له څو مودې راهيسې سختی تيري كړي دي بيا دې هم له نابودۍ سره مخامخ سم. له بلې خوا مې زړه په دې ډاډه وو چې زه ددغسې حالت منلو ته اوس په آرامۍ چمتو يم ځكه د خپل سفر خاطرات مې ليكلي دي او دا زما يوازینی ارزښتناکه وسيله وه چې ما له ځان سره ساتلي ده.

نور بيا

ما له يوناني څخه اجازه واخيستله چې يو دروند لرگی...

قدرمنو لوستونكو! د بناعلي رحمت آريا د آر شيف: لينك

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاری ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليرو مخكې په څير و لولئ